

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 9.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.9.47>

УДК 336.77:336.76:657.37

*Б. Р. Іваночко,
доктор філософії з економіки,
асистент кафедри обліку і оподаткування,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID ID: <https://orcid.org/000-0002-5943-1097>*

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КРИПТОВАЛЮТ ТА ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ЇХ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

*B. Ivanochko,
Doctor of Philosophy in Economics,
Assistant Professor, Department of Accounting and Taxation,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

THE ECONOMIC ESSENCE OF CRYPTOCURRENCY AND VIRTUAL ASSETS AS A BASIS FOR THEIR ACCOUNTING AND TAXATION

Стаття присвячена комплексному дослідженню економічної сутності криптовалют та віртуальних активів як специфічної категорії цифрової економіки, а також їх класифікації, обліку та оподаткування у сучасних умовах. Проаналізовано ключові характеристики криптовалют як цифрових активів, що виконують функції інструменту інвестування, засобу трансферу капіталу та потенційного об'єкта фінансових операцій.

Проведено порівняльний аналіз криптовалют та класичних грошей, визначено їх економічні особливості та роль у системі нематеріальних активів, що підкреслює необхідність формування методологічних підходів до обліку та оподаткування цифрових активів. Особливу увагу приділено способам отримання економічних вигод від володіння криптовалютами, зокрема маржинальному доходу, стейкінгу, доходу від похідних інструментів та комісій, що виступають базою для визначення фінансових результатів та оподаткованого доходу. Розглянуто проблеми нормативно-правового регулювання криптовалют, реєстрації та контролю операцій, а також застосування спеціалізованих інформаційно-технологічних рішень для автоматизації облікових процесів та забезпечення достовірності фінансових даних. Аналізуючи існуючі підходи, визначено потребу у створенні комплексної методології обліку та оподаткування криптовалют для суб'єктів господарювання та фізичних осіб, що враховує різноманітність цифрових активів, бірж, електронних гаманців та способів зберігання. Висвітлено наукові дискусії щодо визначення економічної природи криптовалют, їх інтеграції у фінансову систему та перспектив розвитку нормативно-правової бази, що забезпечить прозорість операцій, точність фінансової інформації та підвищення ефективності управління цифровими активами. Результати дослідження можуть бути використані для удосконалення національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, інтеграції криптовалют у національні рахунки, формування надійних механізмів контролю та оподаткування цифрових активів, а також для підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємств та управління фінансовими ризиками у сфері цифрових фінансів. Стаття спрямована на наукову спільноту, законодавчі органи та практиків у сфері бухгалтерського обліку, фінансів і оподаткування, формуючи теоретичну основу та практичні рекомендації для подальшого розвитку цифрової економіки та інтеграції криптовалют у офіційний економічний обіг.

The article is devoted to a comprehensive study of the economic essence of cryptocurrencies and virtual assets as a specific category of the digital economy, as

well as their classification, accounting and taxation in modern conditions. The key characteristics of cryptocurrencies as digital assets that perform the functions of an investment instrument, a means of capital transfer and a potential object of financial transactions are analyzed. A comparative analysis of cryptocurrencies and classical money is conducted, their economic features and role in the system of intangible assets are determined, which emphasizes the need to form methodological approaches to the accounting and taxation of digital assets. Particular attention is paid to the ways of obtaining economic benefits from the ownership of cryptocurrencies, in particular, marginal income, staking, income from derivatives and commissions, which serve as the basis for determining financial results and taxable income. The problems of regulatory and legal regulation of cryptocurrencies, registration and control of transactions, as well as the use of specialized information and technological solutions to automate accounting processes and ensure the reliability of financial data are considered. Analyzing existing approaches, the need to create a comprehensive methodology for accounting and taxation of cryptocurrencies for business entities and individuals is identified, taking into account the diversity of digital assets, exchanges, electronic wallets and storage methods. Scientific discussions are highlighted on determining the economic nature of cryptocurrencies, their integration into the financial system and the prospects for the development of the regulatory framework, which will ensure the transparency of operations, the accuracy of financial information and increasing the efficiency of digital asset management. The results of the study can be used to improve the national accounting and financial reporting system, integrate cryptocurrencies into national accounts, form reliable mechanisms for controlling and taxing digital assets, as well as to increase the efficiency of investment activities of enterprises and manage financial risks in the field of digital finance. The article is aimed at the scientific community, legislative bodies and practitioners in the field of accounting, finance and taxation, forming a theoretical basis and practical recommendations for the further development of the digital economy and the integration of cryptocurrencies into official economic circulation.

Ключові слова: цифрові активи, криптовалюти, економічна сутність, облік, оподаткування, економічні вигоди.

Keywords: digital assets, cryptocurrencies, economic entity, accounting, taxation, economic benefits.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Останні десятиліття характеризуються стрімким розвитком цифрової економіки, у межах якої важливе місце посідають криптовалюти та віртуальні активи. За своєю природою вони стали не лише інструментом інвестування чи альтернативним засобом платежу, а й явищем, що суттєво впливає на фінансові ринки та господарські процеси у світовій економіці. На сьогодні загальний обсяг капіталізації криптовалют оцінюється у 3,36 трильйона доларів, що свідчить про їх масштабну інтеграцію у фінансову систему на глобальному рівні [1]. Криптовалюти активно використовуються у сфері менеджменту, електронної комерції, щоденних сервісах та розрахунках, а криптобіржі здійснюють масштабні рекламні інтеграції з відомими брендами, що ще більше популяризує цифрові активи серед широкого кола користувачів.

Важливим є й той факт, що Україна входить до п'ятірки країн світу за рівнем сприйняття криптовалюти, що засвідчує високий рівень її інтеграції у вітчизняний економічний простір [2]. Все частіше віртуальні активи з'являються у деклараціях публічних осіб, а операції з криптовалютами – у повсякденному житті громадян та навіть у неофіційних розрахунках бізнесу. Це підтверджує тенденцію до поступового закріплення криптовалют як невід'ємного елементу економічної діяльності на всіх рівнях. Водночас законодавча гілка влади намагається створити правові основи для легалізації таких активів шляхом ухвалення відповідних законів. Проте на даний час вони залишаються поза офіційною фінансовою системою України, не відображаються у статистиці та національних рахунках, що, своєю чергою, формує неповну картину стану української економіки.

Разом із тим, різноманітність видів криптовалют і цифрових активів, функціонування централізованих і децентралізованих бірж, наявність різних способів їх зберігання та різноманітних електронних гаманців суттєво ускладнює їхнє облікове відображення та податкове регулювання. Це створює низку як теоретичних, так і практичних проблем, пов'язаних із необхідністю визначення економічної сутності криптовалюти та віртуальних активів, що є передумовою для формування ефективних методологічних підходів до їх обліку й оподаткування.

Таким чином, проблема полягає у відсутності чіткого теоретико-методологічного підґрунтя для трактування криптовалют як економічної категорії та інтеграції їх у систему фінансової звітності й податкового адміністрування. Визначення економічної сутності криптовалюти дозволить закласти основу для створення прозорих механізмів обліку та оподаткування, що сприятиме як підвищенню ефективності державного регулювання, так і забезпеченню повноти інформаційної бази для аналізу стану національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення та регулювання криптовалют і віртуальних активів усе частіше стають предметом наукових досліджень вітчизняних учених. У науковому середовищі формується дискусія щодо економічної природи криптовалют, їх місця у фінансовій системі та перспектив інтеграції в офіційний обіг. Дослідники зосереджують увагу на різних аспектах цієї проблематики – від визначення сутності цифрових активів та їх класифікації до пошуку ефективних підходів до обліку й оподаткування.

Зокрема Т. Гудіма, В. Устименко, Р. Джабраїлов, О. Черних висвітлюють практику використання віртуальних активів Національним банком України, органами державної влади, а також суб'єктами господарювання та негосподарюючими суб'єктами [3]. С. Цукан аналізує досвід законодавчого закріплення дефініції поняття «віртуальний актив» на національному та міжнародному рівнях, розглядаючи підходи до розуміння

цього терміну окремими науковцями [4]. Т. Микитенко досліджує економічний потенціал віртуальних активів, таких як криптовалюти, токени та цифрові активи, для розвитку економіки України, проводить кількісний аналіз їх впливу на різні сектори економіки, включаючи фінансові послуги, торгівлю, технології та інвестиції [5]. І. Орлов пропонує напрями вдосконалення бухгалтерського обліку криптовалют згідно класифікації нематеріальних активів відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСФЗ) та національних регуляторних підходів [6]. О. Акименко, К. Баришевський, М. Грибовський доводять, що оподаткування криптовалютних операцій є складним і неоднозначним процесом, що пов'язано з низкою факторів, зокрема, проблемами з ідентифікацією криптовалют, нестабільністю її вартості, необхідністю використання спеціалізованих технологій для зберігання та обміну криптовалютами, недосконалістю нормативно-правового забезпечення [7].

Проте невирішеним залишається питання визначення самої економічної сутності криптовалют і віртуальних активів, що виступає фундаментальною передумовою для формування методологічної основи їх обліку й оподаткування. Незважаючи на значний науковий інтерес та широкий спектр досліджень у цій сфері, на сьогодні відсутній єдиний підхід до трактування криптовалюти як економічної категорії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розкриття економічної сутності криптовалют та віртуальних активів як специфічної категорії цифрової економіки, визначення їх місця у фінансовій системі та обґрунтування методологічних підходів до їх обліку й оподаткування. Реалізація поставленої мети дозволить сформувати теоретичне підґрунтя для подальшої інтеграції криптовалют у національну економіку, удосконалення нормативно-правового регулювання та забезпечення прозорості фінансово-економічних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досліджуючи економічну сутність криптовалют, передусім необхідно наголосити на їх важливості для

сучасної економіки. Криптовалюти вже давно перестали бути виключно технологічним експериментом або вузькоспеціалізованим фінансовим інструментом. Сьогодні вони відіграють значну роль у глобальній економіці, забезпечуючи нові форми інвестування, міжнародних розрахунків, трансфертів капіталу та навіть слугуючи засобом збереження вартості. Завдяки децентралізованому характеру, високій швидкості транзакцій і відносній незалежності від традиційних фінансових інститутів криптовалюти стали чинником, що формує нові бізнес-моделі та впливає на трансформацію фінансових ринків. Для з'ясування економічної природи криптовалюти важливо перш за все визначити її сутність. Криптовалюта – це специфічна форма цифрового активу, що існує виключно у віртуальному середовищі та відображає запис у розподіленому реєстрі даних, відомому як блокчейн. Кожна одиниця криптовалюти є результатом криптографічно захищеного запису в мережі, що підтверджується учасниками системи через механізм консенсусу. Іншими словами, криптовалюта не має фізичного носія, а існує у вигляді електронних даних, які зберігаються в блоках реєстру та закріплюються за певною адресою гаманця власника. Кожна транзакція проходить верифікацію у мережі та додається до блокчейну, що унеможливорює зміну чи підробку інформації без згоди більшості учасників системи.

У науковій літературі криптовалюту здебільшого відносять до категорії цифрових активів. Водночас саме поняття «віртуальний актив» також не має однозначного трактування, оскільки різні дослідники та міжнародні інституції по-різному визначають його зміст, функціональне призначення та місце в економічній системі (табл. 1).

Таблиця 1. Тракткування поняття «віртуальний актив»

Джерело	Визначення
Проект Закону України № 10225-д [8]	різновид цифрової речі, що створюється, передається та зберігається в електронному вигляді з використанням технології розподіленого реєстру або іншої подібної технології
С. Мохнєв [9]	цифрові об'єкти, які мають економічну цінність, функціонують у цифровому середовищі, можуть бути об'єктом правовідносин та потребують спеціального правового режиму через їх комплексну природу, високу оборотоздатність, відсутність єдиного емітента та потенційну загрозу публічним інтересам
Т. Дмитренко [10]	що поняття віртуального активу, яке є складовою цифрової речі, настільки широке, що охоплює відомі об'єкти цивільного права, зокрема послуги, майнові права, інформацію, результати інтелектуальної та творчої діяльності, оборотоздатні об'єкти особистих немайнових правовідносин тощо.
М. Уткіна [11]	актив у цифровому вигляді, що зберігається у розподіленому реєстрі, забезпечується криптографічними методами та використовується для здійснення операцій, які можуть бути підтверджені та перевірені за допомогою мережі користувачів, що знаходяться у такому розподіленому реєстрі
С. Защипас [12]	це цифрові активи, що виконують роль цифрового представлення вартості, яке може бути передане, обміняне або використане в електронній формі для здійснення платежів або з метою інвестування;

Джерело: узагальнено автором.

На нашу думку, криптовалюта й інші віртуальні активи найбільшою мірою відповідає ознакам нематеріальних активів, які визначаються як за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, так і за міжнародними стандартами фінансової звітності. Відповідно до НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи», до цієї категорії належать ідентифіковані нефінансові активи, що не мають матеріальної форми, можуть бути відокремлені від підприємства та використовуються протягом більше ніж одного року з метою отримання економічних вигід. Аналогічні положення містить і МСБО (IAS) 38 «Нематеріальні активи», який акцентує увагу на можливості підприємства контролювати такі активи, отримувати від них майбутні економічні вигоди та достовірно оцінювати їх вартість.

Вважаємо, що, незважаючи на саму назву, криптовалюту за її економічним змістом важко віднести до грошей у класичному розумінні цього поняття. Традиційні функції грошей передбачають використання їх як універсального засобу обігу, міри вартості та засобу накопичення. У випадку з криптовалютами реалізація цих функцій є обмеженою та суперечливою.

Передусім криптовалюти здебільшого розглядаються учасниками ринку не як універсальний засіб обігу та платежу, а як об'єкт інвестування, спекулятивний актив або інструмент збереження вартості. Це пояснюється значними коливаннями курсу, відсутністю стабільного правового статусу та обмеженим визнанням на рівні державних інституцій. Водночас окремі криптовалюти, що мають прив'язку до національних валют (так звані стейблкоїни), дійсно можуть застосовуватися у розрахунках. Щодо функції міри вартості, то криптовалюта також має обмежені можливості. Через високу волатильність її курсу складно достовірно виразити вартість товарів і послуг у криптовалютному еквіваленті. Крім того, на сьогодні існує понад 10 тисяч різноманітних криптовалют, що суттєво ускладнює їх уніфікацію як загального засобу вимірювання вартості [13]. Така роздрібненість ринку підсилює невизначеність і не дозволяє сформувати єдиний підхід до використання криптовалют у ролі повноцінних грошей. Основні економічні відмінності криптовалюти наведено на табл. 2.

Таблиця 2. Відмінності криптовалюти від класичних грошей

Ознака	Класичні гроші	Криптовалюта
Забезпечення	Є зобов'язанням (пасивом) центрального банку або органу влади, що їх емітує; забезпечені його активами у різній формі	Є записом у блокчейні; не є зобов'язанням жодного суб'єкта, за винятком стейблкоїнів, які прив'язані до національної валюти
Форма існування	Фізична: банкноти та монети; Нефізична: записи на банківських рахунках і платіжних системах, що відображають зобов'язання банку перед власником рахунку видати готівку або здійснити платіж	Виключно цифрова; існує у вигляді криптографічно захищених записів у блокчейні
Джерело цінності	Базується на довірі до уряду та до національної економіки	Формується попитом на конкретну монету, її популярністю та довірою користувачів
Використання у розрахунках	Загальновизнаний засіб платежу на території держави	Обмежено використовується для платежів; переважно об'єкт інвестування; стейблкоїни можуть застосовуватися у розрахунках
Збереження вартості	Може зберігати цінність стабільно (особливо сильні національні валюти)	Частково виконує функцію збереження вартості але схильна до значних коливань і ризиків

Джерело: сформовано автором.

Відтак, вважаємо, що криптовалюта та інші віртуальні активи доцільно розглядати як нематеріальні активи, у які фізичні та юридичні особи вкладають кошти з метою отримання економічних вигод від їх володіння. У цьому аспекті можна провести паралель між цифровими активами та традиційними інструментами пасивного інвестування, такими як дорогоцінні метали (золото, срібло), нерухомість чи цінні папери. Водночас слід зауважити, що отримані економічні вигоди не формуються у процесі створення доданої вартості, а виникають переважно через коливання ринкової вартості активів, попит на конкретну криптовалюту та інші фінансові механізми, що відображає специфіку природи цифрових інвестицій. Ключова відмінність криптовалют полягає у значно вищому рівні волатильності, істотній залежності від інформаційного середовища та швидкості реагування на зміни попиту. Саме ці фактори зумовлюють потенційно вищу дохідність криптовалютних інвестицій порівняно з класичними активами, хоча одночасно підвищують і рівень ризику.

На даний момент операції з криптовалютами в Україні здійснюють переважно фізичні особи, тоді як юридичні особи, банки та органи державної влади фактично обмежені у використанні цього інструменту. Методи придбання та обігу криптовалют здебільшого залишаються неофіційними та реалізуються через р2р-перекази, централізовані та децентралізовані криптовалютні біржі, міжнародні платіжні сервіси, що працюють у зарубіжних юрисдикціях, а також за допомогою іноземних банківських рахунків. Така ситуація зумовлює низький рівень легалізації криптовалютних операцій у національній економіці та обмежує можливості бізнесу інтегрувати цифрові активи у фінансово-господарські відносини на офіційному рівні.

Відповідно, при розробці належної нормативно-правової бази обіг цифрових активів має бути відображений в обліку та фінансовій звітності підприємств на рівні з будь-якими іншими активами, якими вони володіють, а також в загальній статистичній звітності і системі національних рахунків. З

цієї позиції особливої ваги набуває питання бухгалтерського обліку та оподаткування криптовалют, що потребує чіткої класифікації та методологічного підґрунтя. Для цього доцільно визначити основні методи отримання економічних вигод від володіння цифровими активами, адже саме вони виступають базою для формування облікових оцінок та оподаткування (рис. 1).

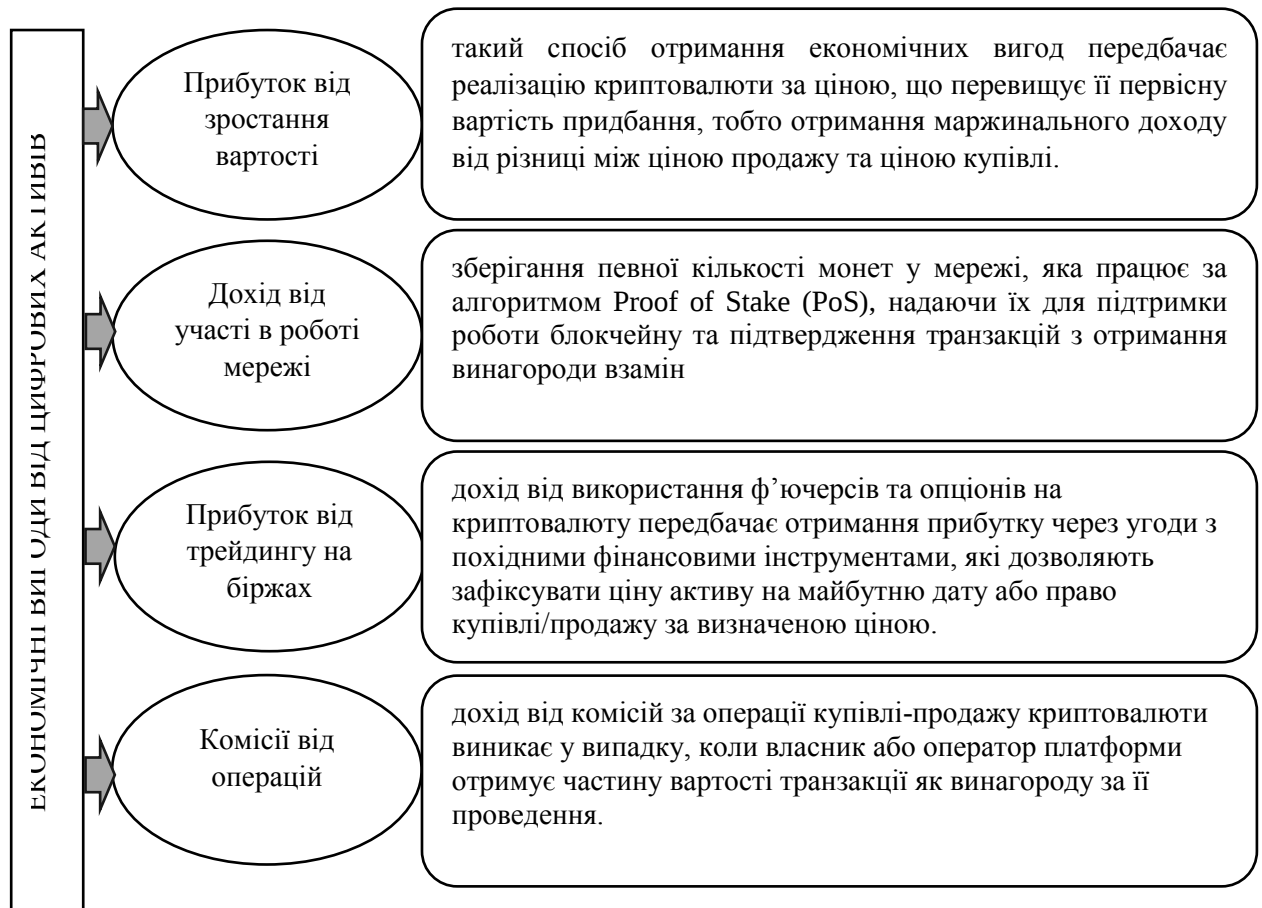

Рис. 1. Методи отримання економічних вигод від цифрових активів

Джерело: сформовано автором.

Таким чином, у процесі обліку операцій з цифровими активами фінансовим результатом та, відповідно, базою для оподаткування виступає отримання економічних вигод від їх володіння та використання (зокрема маржинального доходу, стейкінгу, доходу від похідних інструментів та

комісій), за вирахуванням витрат на придбання, зберігання та супутні операційні витрати. Такий підхід дозволяє забезпечити методологічно обґрунтоване визначення оподатковуваного доходу та інтегрувати цифрові активи у загальну систему бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємств. Але такий процес, через суттєве різноманіття криптовалют, бірж, електронних гаманців та способів зберігання активів, є надзвичайно технологічно складним. Що, в свою чергу, викликає потребу в запровадженні спеціалізованих програмних рішень та алгоритмів, здатних забезпечувати точне відстеження операцій, контроль над активами та достовірне формування фінансових результатів, що створює основу для ефективного обліку та оподаткування цифрових активів. Відповідно, це зумовлює необхідність адаптації до нових форматів ведення господарської діяльності, автоматизації облікових процесів, інтеграції великих обсягів даних та зростанням вимог до оперативності й точності управлінської інформації [14].

За умов належного методологічного, нормативно-правового та інформаційно-технологічного забезпечення, операції з цифровими активами можуть бути повноцінно відображені в бухгалтерському обліку, а відтак – і в фінансовій та податковій звітності підприємств, що забезпечить їх інтеграцію у систему національних рахунків країни. Такий підхід дозволяє не лише формалізувати облік і оподаткування криптовалют та інших віртуальних активів, а й створює основу для повнішого та достовірного відображення економічних процесів у національній економіці. Проте такий підхід стосується переважно суб'єктів господарювання, які ведуть регламентований облік та подають фінансову звітність. Питання обліку та оподаткування економічних доходів фізичних осіб є значно складнішим. Держава, розробляючи нормативно-правові інструменти легалізації криптовалют через зміни у законодавстві, прагне дозволити декларування доходів від операцій з цифровими активами, зобов'язати криптобіржі ставати на облік у контролюючих органах, подавати звітність та ідентифікувати своїх клієнтів. Проте, навіть за таких умов, на нашу думку, не вдасться повністю вивести всі

операції з «тіні», через наявність децентралізованих бірж, можливості використання анонімних гаманців та фізичних криптогаманців.

Водночас створення нормативно-правової бази для легалізації цифрових активів є надзвичайно важливим кроком, оскільки визнає їх економічне значення та позитивно впливає на повноту статистичної інформації про національну економіку, формування національних доходів і податкових надходжень до зведеного бюджету.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Висновки проведеного дослідження свідчать, що криптовалюта та інші віртуальні активи набувають все більшого значення у сучасній економіці, виступаючи насамперед як ефективний інструмент інвестування, а також як засіб трансферу капіталу і потенційний засіб платежу. Незважаючи на цифрову природу та відсутність фізичного носія, ці активи забезпечують економічні вигоди власникам через коливання ринкової вартості, попит на конкретні монети та активну участь у фінансових механізмах ринку. Ключова особливість криптовалют полягає в тому, що вони переважно використовуються як об'єкт інвестування або спекулятивного доходу, а не як повноцінний засіб обігу чи розрахунків у повсякденній економічній діяльності. Їхнє широке впровадження та інтеграція у фінансову систему потребують чіткого визначення економічної сутності, а також розробки методологічних підходів до обліку та оподаткування, що дозволить формалізувати фінансові результати та підвищити прозорість операцій з цифровими активами.

Водночас, ефективне використання цифрових активів в обліку та фінансовій звітності підприємств можливе лише за умови належного нормативно-правового, методологічного та інформаційно-технологічного забезпечення. Створення законодавчої бази для легалізації криптовалют сприятиме більш повному відображенню економічних процесів у національній статистиці, підвищенню прозорості доходів і податкових

надходжень, а також формуванню стабільної та передбачуваної системи управління цифровими активами в Україні.

Перспективи подальших досліджень полягають у формуванні комплексної методології, способів та засобів обліку й оподаткування криптовалют як для суб'єктів господарювання, так і для фізичних осіб. Зокрема, слід окремо розглядати питання оподаткування бізнесу та фізичних осіб, визначати методи документального підтвердження операцій з цифровими активами в бухгалтерському обліку та розробляти систему рахунків для їх належного відображення. Крім того, важливо досліджувати особливості взаємодії з криптовалютами в умовах різних систем оподаткування та розробити підходи до інтеграції цифрових активів у управлінський облік і фінансову звітність відповідно до національних і міжнародних стандартів. Такий підхід забезпечить прозорість операцій, точність фінансової інформації та сприятиме підвищенню ефективності використання криптовалют у національній економіці.

Література

1. Coinmarketcap. 2025. URL: <https://coinmarketcap.com/>
2. The 2023 Global Crypto Adoption Index: Central & Southern Asia Are Leading the Way in Grassroots Crypto Adoption. 2023. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/2023-global-crypto-adoption-index/>
3. Гудіма Т., Устименко В., Джабраїлов Р., Черних О. Особливості правового регулювання віртуальних активів в Україні: де-факто vs де-юре. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Т. 5 № 46. С. 137-148.
4. Цукан С. Поняття, правова природа та класифікація віртуальних активів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО* 2023. Вип. 80. Ч. 1 С. 613-618.

5. Микитенко Т. Кількісна оцінка значення віртуальних активів для економіки України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-53>

6. Орлов І. Виклики та перспективи бухгалтерського обліку криптовалют в зарубіжних країнах та Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-166>

7. Акименко О., Баришевський К. Грибовський М. Проблеми оподаткування криптовалют в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2024. № 1(37). С. 156-169.

8. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні №10225-д від 24.04.2025. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/56271>

9. Мохнєв С. Правові підходи до визначення віртуальних активів у міжнародному праві та національній правовій доктрині. *Академічні візії*. 2025. Вип. 44. С. 1-12.

10. Дмитренко Т. Визначення сутності віртуальних активів як чинник формування методологічних підходів до оподаткування їх обороту. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2024. Вип. 96. С. 121-146.

11. Уткіна М. Правові аспекти врегулювання віртуальних активів в контексті фінансового моніторингу. *Академічні візії*. 2023. Вип. 19. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7956251>

12. Защипас С. Фундаментальні поняття віртуальних активів та механізм їх функціонування. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. № 2(112). С. 121-134.

13. Скільки криптовалют існує? 2024. URL: <https://cryptomus.com/uk/blog/how-many-cryptocurrencies-are-there>

14. Баланюк І. Ф., Черневий Ю. І. Іваночко Б. Р., Безрукий Т. М., Юхневич А. М. Методологічні засади наукових досліджень обліково-

аналітичного забезпечення та економічного контролю в управлінні бізнесом.
Актуальні питання економічних наук. 2025. № 12.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.16413722>

References

1. Coinmarketcap. (2025), available at: <https://coinmarketcap.com/> (Accessed 05 Sept 2025).
2. Chainalysis (2023), “The 2023 Global Crypto Adoption Index: Central & Southern Asia Are Leading the Way in Grassroots Crypto Adoption”, available at: <https://www.chainalysis.com/blog/2023-global-crypto-adoption-index/> (Accessed 05 Sept 2025).
3. Gudima, T., Ustimenko, V., Dzhabrailov, R. and Chernykh, O. (2022), “Peculiarities of legal regulation of virtual assets in Ukraine: de facto vs. de jure”, Problems of theory and practice of financial and credit activity, Vol. 5, No. 46, Pp. 137-148.
4. Tsukan, S. (2023), “The concept, legal nature and classification of virtual assets”, Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series LAW, vol. 80, no. 1, pp. 613-618.
5. Mykytenko, T. (2024), “Quantitative assessment of the importance of virtual assets for the economy of Ukraine”, Economy and Society, vol. 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-53>
6. Orlov, I. (2024), “Challenges and prospects of accounting for cryptocurrencies in foreign countries and Ukraine”, Economy and Society, vol. 70. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-166>
7. Akimenko, O., Baryshevsky, K. and Hrybovsky, M. (2024), “Problems of taxation of cryptocurrencies in Ukraine”, Problems and prospects of economics and management, vol. 1(37), pp. 156-169.
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2025), “Draft Law on Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Other Legislative Acts of Ukraine Regarding

the Regulation of the Turnover of Virtual Assets in Ukraine”, available at: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/56271> (Accessed 05 Sept 2025).

9. Mokhnev, S. (2025), “Legal approaches to the definition of virtual assets in international law and national legal doctrine”, *Academic Visions*, vol. 44, pp. 1-12.

10. Dmytrenko, T. (2024), “Determining the essence of virtual assets as a factor in the formation of methodological approaches to taxation of their turnover”, *Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute*, vol. 96, pp. 121-146.

11. Utkina, M. (2023), “Legal aspects of the regulation of virtual assets in the context of financial monitoring”, *Academic Visions*, vol. 19. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7956251>

12. Zashchypas, S. (2025), “Fundamental concepts of virtual assets and the mechanism of their functioning”, *Economics, management and administration*, vol. 2(112), pp. 121-134.

13. Cryptomus (2024), “How many cryptocurrencies are there?”, available at: <https://cryptomus.com/uk/blog/how-many-cryptocurrencies-are-there> (Accessed 05 Sept 2025).

14. Balanyuk, I.F. Chernevyi, Yu.I. Ivanochko, B.R. Bezrukyi, T.M. and Yukhnevych A.M. (2025), “Methodological principles of scientific research on accounting and analytical support and economic control in business management”, *Current issues of economic sciences*, vol. 12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16413722>

Стаття надійшла до редакції 08.09.2025 р.